

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/45/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5919202083
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5919202083.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov Mgr. Andreja Kekelyho a JUDr. Martiny Mochnáčovej, v právnej veci žalobcov: 1/ Y. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX/XX, XXX XX J. Q., v 2/ Q. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX/XX, XXX XX J. Q., 3/ Y. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX/XX, XXX XX J. Q., žalobcovia zastúpení JUDr. Jaroslavom Kiapešom, advokátom, so sídlom B. XXXX/XX, XXX XX J. Q., proti žalovaným: 1/ IŠstav, s. r. o., so sídlom 034 83 Liptovská Teplá 114, IČO: 47 725 311, zastúpenému spoločnosťou: Advokátska kancelária JUDr. Ladislav Janči, s. r. o., so sídlom Dončova 1451/21, 034 01 Ružomberok, IČO: 36 862 304, 2/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, zastúpenému JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom P. K. X/A, XXX XX O., o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 60.000,00 eur, o odvolaní žalobcov a odvolaní žalovaného v rade 2/ proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/41/2019-71 zo dňa 26.08.2020, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/41/2019-71 zo dňa 26.08.2020 v prvej vete výroku, v časti, v ktorej súd uložil žalovaným v rade 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi v rade 1/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000,00 eur, žalobkyni v rade 2/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 5.000,00 eur, žalobkyni v rade 3/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 5.000,00 eur, v lehote do 30 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku s tým, že plnením jedného z žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného, p o t v r d z u j e .

II. Odvolanie žalobcu v rade 1/ proti prvej a druhej vete výroku rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/41/2019-71 zo dňa 26.08.2020 o d m i e t a .

III. M e n í rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/41/2019-71 zo dňa 26.08.2020 v tretej vete výroku vo vzťahu žalobcovi v rade 1/ nasledovne:

Žalobca v rade 1/ má voči žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100%, v lehote do 30 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku s tým, že plnením jedného z žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

IV. Žalobca v rade 1/ má voči žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, v lehote do 30 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku s tým, že plnením jedného z žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

V. M e n í rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/41/2019-71 zo dňa 26.08.2020 v druhej vete výroku vo vzťahu k žalobkyni v rade 2/ nasledovne:

Žalovaní v rade 1/ a 2/ s ú p o v i n ň í zaplatiť žalobkyni v rade 2/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 15.000,00 eur, v lehote do 30 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku s tým, že plnením jedného z žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

VI. Odvolanie žalobkyne v rade 2/ proti prvej vete výroku a proti druhej vete výroku rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/41/2019-71 zo dňa 26.08.2020 v časti, v ktorej súd žalobu žalobkyne v rade 3/ vo zvyšku zamietol o d m i e t a .

VII. Žalobkyňa v rade 2/ má voči žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, v lehote do 30 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

VIII. M e n í rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/41/2019-71 zo dňa 26.08.2020 v druhej vete výroku vo vzťahu k žalobkyni v rade 3/ nasledovne:

IX. Žalovaní v rade 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni v rade 3/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 5.000,00 eur, v lehote do 30 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Vo zvyšnej časti, t. j. v časti o zaplatenie sumy 10.000,00 žalobu žalobkyne v rade 3/ z a m i e t a .

X. Odvolanie žalobkyne v rade 3/ proti prvej vete výroku a proti druhej vete výroku rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/41/2019-71 zo dňa 26.08.2020 v časti, v ktorej súd žalobu žalobkyne v rade 2/ vo zvyšku zamietol o d m i e t a .

XI. Žalobkyňa v rade 2/ má voči žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, v lehote do 30 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovaným v rade 1/ a 2/ zaplatiť žalobcovi v rade 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000,00 eur, žalobkyni v rade 2/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 5.000,00 eur, žalobkyni v rade 3/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 5.000,00 eur, a to všetko v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného (veta prvá výroku). Žalobu žalobcov v rade 2/ a 3/ vo zvyšnej časti zamietol (veta druhá výroku). O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na ich náhradu (veta tretia výroku).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou doručenou súdu dňa 13.12.2019 sa žalobcovia domáhali, aby súd zaviazal žalovaných v rade 1/ a 2/ povinnosťou spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v rade 1/ sumu 20.000,00 eur, žalobkyni v rade 2/ sumu 20.000,00 eur a žalobkyni v rade 3/ sumu 20.000,00 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a náhrady trov tohto konania.

3. Žalobcovia svoju žalobu odôvodnili tým, že vodič H. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. I. XXX, dňa 08.07.2018 o 17.12 hod. ako vodič motorového vozidla zn. Škoda Superb, EVČ RK958BV viedol vozidlo po poľnej ceste smerom na cestu 111/2221 v katastri obce J. Q. v okrese Ružomberok, pričom pri vedení vozidla dostatočne nesledoval situáciu v cestnej premávke a v križovatke ciest pri obci Liptovský Michal nedal prednosť motocyklu zn. Kawasaki Versy, EVČ. LM118AG, ktorého vodičom bol A. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. Q., V. XXX/XX, jazdiaci po ceste 111/2221 v smere od Bešeňovej k ceste 1/18, v dôsledku čoho narazil prednou časťou vozidla do pravej bočnej časti motocykla, ktorý odhodilo 19 m od miesta zrážky, kde pri uvedenej dopravnej nehode utrpel motocyklista A. K. zranenia - o. i. krvácanie do mozgového kmeňa spolu s masívnym vnútrolebkovým krvácaním pri zlomeninách lebkových kostí, následkom ktorých zranení dňa XX.XX.XXXX zomrel, čím vodič H. B. porušil ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a), § 4 ods. 1 písm. g) a § 21 ods. 1, ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Uvedeným protiprávnym konaním vodič spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za čo bol rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 1T/4/2019-291 zo dňa 27.03.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina č. k. 3To/32/2019-345 zo dňa 06.06.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 06.06.2019, uznaný za vinného a odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, s podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody, určením skúšobnej doby vo výmere 4 roky a uložením trestu zákazu viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní 5 rokov. Podľa názoru súdu vodič hrubým spôsobom porušil svoje povinnosti

ako vodiča pri vychádzaní z poľnej cesty na cestu hlavnú a uvedeným protiprávnym konaním došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov - rodičov usmrteného (t. j. žalobcov v rade 1/ a 2/) a jeho sestry (t. j. žalobkyne v rade 3/). Vodič H. B. viedol motorové vozidlo ako zamestnanec žalovaného v rade 1/ v rámci plnenia svojich pracovných povinností, na základe čoho nebol súdom zaviazaný na náhradu škody. Za škodu je v danom prípade zodpovedný prevádzkovateľ vozidla, t. j. žalovaný v rade 1/. Na vozidlo žalovaného v rade 1/ bolo v čase nehody uzatvorené poistenie zodpovednosti podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla s poisťovňou, t. j. žalovanou v rade 2/. Týmto spôsobom pre potreby podania žaloby žalobcovia určili okruh pasívne vecne legitimovaných subjektov, voči ktorým svoju žalobu smerovali. Vo vzťahu k výške žalovanej nemajetkovej ujmy žalobcovia uviedli, že usmrtený syn/brat bol mladý človek, s ktorým mali veľmi intenzívny vzťah (usmrtený A. býval u rodičov, chodili na spoločné dovolenky, pomáhal pri výstavbe/spravovaní zrubov, ktoré rodina prenajímala). Po jeho smrti nastali u žalobcov problémy. U žalobcov v rade 1/ a 2/ sa prejavili problémy v rodinnom i manželskom živote. Žalobca v rade 1/ mal už pred nehodou syna problémy s krvným tlakom, ktoré sa mu následne po nehode ešte zhoršili. Teraz je radšej v práci, aby bol mimo okresu, kde sa stretáva s neznámymi ľuďmi a vyhýba sa tak kontaktom s blízkymi ľuďmi. Žalobkyňa v rade 2/ mala so synom pekný vzťah, chodili spolu i na obedy. Cestou do práce musí žalobkyňa v rade 2/ prechádzať popri mieste nehody, čo na ňu nepriaznivo vplýva. Žalobkyňa v rade 3/ mala so svojim bratom pekný vzťah. Od nehody brata má však problémy so sústredením sa na učenie, máva tiež úzkostné a depresívne stavy. Na základe uvedeného podľa názoru žalobcov došlo k zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život podľa § 11 Občianskeho zákonníka.

4. Žalovaný v rade 1/ v rámci prvoinštančného konania namietal svoju pasívnu vecnú legitimáciu v spore. V danej súvislosti poukázal na ust. § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej aj „zákon o PZP“), v zmysle ktorého uhrádza náhradu za spôsobenú škodu poisťovateľ, pričom dal do pozornosti viacero rozhodnutí Ústavného súdu SR, či rozhodnutí Súdneho dvora EÚ. Žalovaný v rade 1/ sa nestotožnil ani s výškou uplatnenej nemajetkovej ujmy žalobcov, ktorú považoval za neprimeranú. Určitá forma satisfakcie bola žalobcom poskytnutá už tak, že osoba spoluzodpovedná za vznik dopravnej nehody (H. B.) bola za daný skutok odsúdená k trestu odňatia slobody na 2 roky s podmieneným odkladom na 4 roky a tiež k trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel na dobu 5 rokov. Trestnoprávne postihnutie páchatel'a trestného skutku je vždy jednou z účinnejších foriem satisfakcie poskytovanej zo strany štátnej moci osobám poškodených, s prihliadnutím na verejnosť trestného konania a závažnosť právnych následkov ukladaných trestnoprávnymi sankciami. H. B. svoj podiel na danej nehode účinne a úprimne oľutoval a žalobcom sa písomne ospravedlnil už v priebehu trestného konania vedeného voči jeho osobe. Navyiac pri pasivite žalobcov žalovaný v rade 1/ informoval žalovaného v rade 2/ o okolnostiach dopravnej nehody a oboznámil ho so všetkými nárokmi žalobcov, čo je potrebné vnímať ako prejav úprimnej snahy po náprave. Zo znaleckého posudku znalca z odboru cestná doprava č. 63/2018 a jeho doplnenia č. 1. Dipl. Ing. Martina Obtuloviča, vyplynulo, že poškodený A. K. viedol svoj motocykel rýchlosťou vyššou cez 100 km/h v úseku, kde je povolená rýchlosť 90 km/h. Z doplnenia znaleckého posudku vyplynulo, že aj poškodený mohol nehode zabrániť, pretože ak by sa pohyboval po vonkajšom oblúku svojho jazdného pruhu a neprekročil by najvyššiu dovolenú rýchlosť v danom úseku cesty, stihol by natočiť riadenie vpravo a stihol by popred vozidlo vedené obžalovaným prejsť do druhého protismerného jazdného pruhu a zabránil by vzniku kolíznej situácie. Vedľajšia cesta, z ktorej H. B. vychádzal na hlavnú cestu, bola novovybudovaná, pričom napriek tomu nebolo miesto nehody označené, ako by to bolo vhodné a ani len nedošlo k zníženiu predpísanej povolenej rýchlosti, tieto opatrenia boli realizované až následne po danej nehode, čo svedčí aj o nezodpovednosti správcu danej komunikácie. Na nehode teda mala podiel aj neprehľadnosť situácie v danom úseku kríženia novovybudovanej cesty a cesty hlavnej. Pokiaľ ide o vyššie uvedené okolnosti, žalovaný bol toho názoru, že súd v rámci sporového konania je povinný sa nimi zaoberať a posudzovať otázku spoluzodpovednosti za vznik dopravnej nehody ako samostatnú právnu otázku, pričom toto svoje tvrdenie oprel o závery z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 66/2018, sp. zn. 3Cdo 67/2018 zo dňa 21.03.2019. Žalovaný v rade 1/ namietal aj žalobný petit, keď právny vzťah žalovaných v rade 1/ a 2/ nie je vzťahom založeným na spoločnej a nerozdielnej solidarite. Z tohto pohľadu návrh žalobného petitu a samotná žalobná žiadosť trpí prvkom neakceptovateľnosti a procesnoprávnej neudržateľnosti.

5. Žalovaný v rade 2/ v štádiu konania pred okresným súdom v celom rozsahu namietal žalobcami uplatnený nárok čo do dôvodu aj do výšky. Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o PZP podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému

krytiu a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody podľa § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pod takto vymedzenú škodu zákon o PZP neumožňuje subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ sa tak poistený s poisťovňou nadštandardne nedohodne v poistnej zmluve. Ďalej žalovaný v rade 2/ poukázal na absenciu jednotného právneho názoru súdov na danú problematiku, pričom uviedol viacero rozhodnutí podporujúcich ním prezentovaný názor, z ktorých vyplýva, že nie je v tomto konaní pasívne vecne legitimovaným subjektom. Aj v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých je potom poisťiteľ, priamo zo zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, kde žalobcovia sú vo výsledku až sekundárnou obeťou dopravnej nehody, keďže neboli jej priamymi účastníkmi.

6. Na základe vykonaného dokazovania, po oboznámení sa s obsahom trestného spisu vedeného pod sp. zn. 1T/4/2019, ako aj po vyhodnotení dôkazných prostriedkov predložených v konaní sporovými stranami, mal súd prvej inštancie preukázaný vznik dopravnej nehody skutkovo tak, ako bol žalobcami popísaný v podanej žalobe. Vodič H. B. protiprávnym konaním spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, pri ktorom došlo k úmrtiu A. K. (syna resp. brata žalobcov v tomto sporovom konaní), za čo bol rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 1T/4/2019-291 zo dňa 27.03.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 3To/32/2019 zo dňa 06.06.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 06.06.2019, uznaný za vinného a odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, s podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody, určením skúšobnej doby vo výmere 4 roky a uložením trestu zákazu viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní 5 rokov. Uvedeným protiprávnym konaním došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov, t. j. rodičov a sestry nebohého. Súd mal zároveň preukázané, že vodič H. B. viedol motorové vozidlo ako zamestnanec žalovaného v rade 1/ v rámci plnenia svojich pracovných povinností, pričom žalovaný v rade 1/ ako prevádzkovateľ motorového vozidla v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka zodpovedá za škodu spôsobenú pri dopravnej nehode. Pri uvedenom závere vychádzal súd prvej inštancie z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 228/2012 zo dňa 26.09.2013, v zmysle ktorého podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, pričom zodpovedá aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe. Pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v rade 1/ súd vyvodil aj analogickým použitím ustanovenia § 853 v spojení s § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Rovnako mal súd preukázanú aj pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v rade 2/, keď poukázal na eurokonformný výklad náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka ako škody na zdraví v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP. Zákon o PZP v ustanovení § 15 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európskej únii, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi u každého samostatne alebo voči obidvom súčasne (solidárne). Zároveň poukázal na konanie pred Európskym súdnym dvorom č. C-22/12 vo veci Kataríny Haasovej proti Rastislavovi Petríkovi a Blanke Holingovej, v ktorom Európsky súdny dvor rozhodol o prejudiciálnej otázke 24. októbra 2013, kedy vyslovil, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Vo vzťahu k otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v rade 2/ (poisťovne) konajúci súd poukázal aj na judikát R 61/2018 (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017) uverejnený v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR, podľa ktorého škodou pre účely zákona o PZP je

aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

7. Súd prvej inštancie konštatoval dôvodnosť žaloby čo do základu podľa ustanovení § 11 a § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že v danom prípade smrť blízkej osoby predstavovala pre žalobcov mimoriadny veľmi hlboký a nenapraviteľný následok. Žalobcovia tvorili s nebohým plnohodnotnú fungujúcu rodinu so sociálnymi a citovými väzbami, pričom smrť syna a brata ich nečakane tragickým spôsobom zasiahla a nenávratne pretrhla silné citové a iné väzby. Žalobcovia stratili možnosť ďalšej realizácie a rozvoja rodinného života so svojim synom a bratom, stratili milujúcu osobu, svojho potomka a sestra brata.

8. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy okresný súd bral do úvahy skutočnosť, že majetkové pomery sporových strán nie sú rozhodujúce pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Charakter spôsobenej ujmy vyžaduje spolupodieľať sa na uvedenej strate žalobcu adekvátnym spôsobom, čo znamená zmierniť ujmu žalobcov v maximálnej možnej miere. V rámci úvahy o výške náhrady bol súd limitovaný povahou a druhom nároku žalobcov, keďže ide o originárne neodvodnené právo v osobnostnej sfére žalobcov. V prípade dopravnej nehody, ktorej následkom bola smrť syna a brata žalobcov, došlo k nenapraviteľnému, traumatickému a tragickému zásahu do osobnostných práv žalobcov, jedná sa o nepriaznivý následok vysokej intenzity trvania a rozsahu ako aj šírky jeho pôsobenia. Vychádzajúc zo skutkových okolností prípadu ako aj z aktuálnej judikatúry v požadovanej oblasti, prvoinštančný súd priznal žalobcovi v rade 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,00 eur. Nebohý A. K. bol jeho syn, videl sa v ňom, mali podobné záľuby, športovali. Jeho smrťou žalobca v rade 1/ utrpel neodvratiteľnú a nenapraviteľnú stratu, zhoršil sa jeho zdravotný stav. Dennodenne chodieval okolo miesta tragickej nehody, čo mu ešte zhoršuje jeho aktuálne citové rozpoloženie a zdravotný stav. Vo vzťahu k rozhodovaniu o výške náhrady žalobkyň v rade 2/ a 3/ okresný súd uviedol, že tieto neboli v konaní vypočítané a neuviedli, (resp. neuniesli dôkazné bremeno), akým spôsobom sa ich dotkla smrť syna a brata, s výnimkou skutočností, ktoré popísal ich právny zástupca v žalobe. V konaní neboli predložené žiadne listinné dôkazy o ich zdravotnom stave, sami sa nevyjadrili k ujme, ktorú utrpeli a ani k svojmu aktuálnemu zdravotnému stavu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti okresný súd priznal žalobkyňiam v rade 2/ a 3/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,00 eur každej osobitne a vo zvyšnej časti ich žalobu ako nedôvodnú zamietol.

9. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že sa nestotožnil s procesnou obranou žalovanej sporovej strany týkajúcou sa posúdenia spoluzavinenia nebohého A. K. na vzniknutej tragickej dopravnej nehode. Po preskúmaní predloženého znaleckého posudku a jeho doplnku konajúci súd nezistil, že by táto okolnosť mala podstatný vplyv na spôsobený následok, keď samotný znalec sa k rýchlosti vyjadroval v rámci odchýlok, a teda je veľmi ťažké exaktne určiť, akou presnou rýchlosťou sa v čase nehody nebohý pohyboval. Vodič H. B. svojím konaním vytvoril náhlu prekážku, čím došlo k smrti nebohého, pričom podľa názoru konajúceho súdu samotné spoluzavinenie nebohého neprispelo k následku dopravnej nehody. Súd sa nestotožnil ani so žiadosťou žalovaných, aby boli v prípade priznania nároku žalobcom zaviazaní na plnenie spoločne a nerozdielne. V konaní totiž nebolo zistené, že by žalovaní v rade 1/ a 2/ zodpovedali za vznik nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne, keď žalovaný v rade 1/ zodpovedá titulom náhrady škody v zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka a žalovaný v rade 2/ zodpovedá ako poisťovateľ v zmysle zákona o PZP. Z uvedeného dôvodu súd zaviazal každého žalovaného na plnenie samostatne s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

10. O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žiadnej zo strán sporu nárok na ich náhradu nepriznal, vzhľadom na okolnosti prípadu, kedy sa rozhoduje vo veci samej o nemajetkovej ujme posúdením súdu na základe vykonaného dokazovania, ako aj s poukazom na pomer (ne)úspechu strán v spore.

11. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia v rade 1/ až 3/, ktorí sa domáhali jeho zmeny tak, že odvolací súd ich žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná im voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

12. Žalobcovia sa nestotožnili so záverom súdu prvej inštancie o tom, že žalobkyne v rade 2/ a 3/ neuniesli v spore dôkazné bremeno. Obidve žalobkyne sa už v podanej žalobe rozsiahlo vyjadrili k spôsobenej ujme. Žalobca v rade 1/, ktorý bol v konaní vypočítaný, však len zopakoval skutočnosti uvádzané v rámci podanej žaloby, čo by pri svojom vypočítaní rovnako spravili aj žalobkyne v rade 2/ a 3/. Zároveň žalovaní v konaní nespochybovali žalobcami tvrdené skutočnosti, že im bolo zasiahnuté do práv na ochranu osobnosti, aká ujma im vznikla, a ani akým spôsobom sa ich dotkla smrť syna a brata, pričom tieto skutočnosti mal konajúci súd vziať do úvahy ako nesporné.

13. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie aj žalovaný v rade 2/, ktorý sa domáhal jeho zmeny vo výrokoch I. a III. tak, že odvolací súd žalobu voči žalovanému v rade 2/ v celom rozsahu zamietne.

14. Odvolateľ namietal postup súdu prvej inštancie, ktorý sa podľa jeho názoru dostatočne nevysporiadal s relevantnou právnou argumentáciou žalovaného v rade 2/ a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k otázke priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcov, čím zaťažil svoje rozhodnutie vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti. Nestotožnil sa ani s výškou priznanej nemajetkovej ujmy žalobcom. Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzťahu k žalovanému v rade 1/ je poisťovnou udalosťou dopravná nehoda, a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky tejto dopravnej nehody, t. j. na úmrtie ich rodinného príslušníka, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poisťovnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona o PZP. Na podporu svojich záverov žalovaný v rade 2/ poukázal na viacero rozhodnutí Najvyššieho súdu SR (napr. rozhodnutie sp. zn. 3Cdo 32/2007 zo dňa 29.03.2007), či na rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci C-350/14 Lazar zo dňa 10.12.2015. V prípade nárokov škodovej povahy príčinná súvislosť musí byť priama a nestačí, aby bola iba sprostredkovaná, keďže pri akceptácii takého výkladu by bolo možné ju odvodzovať „donekonečna“. Práve z uvedeného dôvodu zákon o PZP obsahuje zákonnú výluky z povinnosti plniť za poisteného, pokiaľ škoda nie je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou vo všeobecnosti. Povinnosť poisťovateľa hradíť za poisteného tak zákon o PZP obmedzuje na nároky vzniknuté výlučne v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, t. j. jej priamym účastníkom, alebo osobám, ktorým v dôsledku dopravnej nehody vznikla škoda, avšak opäť priamo, na majetku, pričom žalobcovia takýmito osobami nie sú. Vo vzťahu k výške priznanej nemajetkovej ujmy žalobcovi v rade 1/ produkoval žalovaný v rade 2/ tak ako aj v rámci konania pred súdom prvej inštancie tvrdenia o spoluúčasti nebohého A. K. na vzniku škody. Uviedol že z predloženého znaleckého posudku č. 63/2018 znalca z odboru cestnej dopravy Dipl. Ing. Martina Obtuliča vyplýva, že nebohý A. K. porušil zákonnú povinnosť dodržania najvyššej povolenej rýchlosti podľa ust. § 16 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Uvedenou skutkovou okolnosťou sa súd prvej inštancie nezaoberal a hoci v odseku 55. odôvodnenia napadnutého rozsudku identifikuje konanie nebohého ako spoluzavinenie, z celkového zmyslu obsahu tohto bodu odôvodnenia je možné vyvodiť, že toto porušenie zákonnej povinnosti ako spoluzavinenie nekvalifikuje. Keďže závery súdu z bodu 55. odôvodnenia rozsudku sú nejednoznačné, je možné, že súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým záverom, resp. dospel k správny skutkovým záverom, teda že išlo skutkovo o spoluzavinenie, ale túto skutkovú situáciu nesprávne právne posúdil. Vo vzťahu k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,00 eur žalobkyniam v rade 2/ a 3/ odvolateľ namietal nesprávne právne posúdenie súdom, ktorý vo svojom rozhodnutí uviedol, že tieto žalobkyne neuniesli dôkazné bremeno, no aj napriek tomu im žalobou uplatnený nárok v časti priznal, len na základe tvrdení v žalobe. Žalovaný v rade 2/ sa nestotožnil ani s rozhodnutím súdu o trovách konania, majúci atribúty rozhodnutia podľa § 257 CSP.

15. Žalobcovia v reakcii na odvolanie žalovaného v rade 2/ uviedli, že žalovaný v rade 2/ je pasívne vecne legitimovaným subjektom v spore a škodou na účely zákona o PZP je aj spôsobená nemajetková ujma, čo vyplýva z rozhodovacej praxi súdnych autorít Slovenskej republiky. Vo vzťahu k údajnému spoluzavineniu nebohého A. K. na škodovej udalosti uviedli, že znalec pri vypracovaní znaleckého posudku tvoriaceho súčasť spisového materiálu nikde netvrdí, že nebohý išiel rýchlosťou nad limit povolenej rýchlosti, ale jedná sa len o tvrdenie vinníka dopravnej nehody. Zároveň je zo znaleckého posudku zrejmé, že technika jazdy nebohého bola z technického hľadiska správna a nebola príčinou kolíznej situácie.

16. K podaným odvolaniam sa vyjadril žalovaný v rade 1/. Uviedol, že odvolanie žalobcov považuje za nedôvodné, pričom nie je zrejmé, proti čomu sa vlastne žalobca v rade 1/, ktorému bolo v plnom rozsahu vyhovie, odvolal. Žalobcovia v rade 2/ a 3/ neuniesli dôkazné bremeno, pričom v konaní nedošlo ani k ich vypočutiu a za nesprávne zvolený procesný postup právneho zástupcu žalobcov nemôže niesť zodpovednosť žalujúca sporová strana, keď súd aj napriek uvedenému žalobe v časti vyhovel. V rozhodnutí o trovách konania mala byť zohľadnená aj tá skutočnosť, že žalobcovia žiadali zaviazat' k plneniu žalovaných spoločne a nerozdielne, hoci súd rozhodol inak. Odvolanie žalovaného v rade 2/ považoval žalovaný v rade 1/ za nedôvodné v časti týkajúcej sa namietanej pasívnej vecnej legitimácie, v ostatnej časti ho vyhodnotil ako dôvodné. Tak ako v rámci konania pred súdom prvej inštancie, žalovaný

v rade 1/ produkoval tvrdenia, podľa ktorých je žalovaný v rade 2/ v konaní pasívne vecne legitimovaným subjektom, ako aj svoje predchádzajúce tvrdenia o potrebe prihladiť na spoluzavinenie nebohého A. K. v sporovom konaní.

17. Žalobcovia v odvolacej replike k vyjadreniu žalovaného v rade 1/ uviedli, že žalobkyne v rade 2/ a 3/ v konaní uniesli dôkazné bremeno, keď v celom rozsahu zotrvali na podanej žalobe. Akcentovali, že pri prípadnej výpovedi by iba zopakovali tie isté skutočnosti. Ich osobná účasť na pojednávaní by bola tiež zásahom do ich práv na ochranu osobnosti a ich ďalšou výpoveďou by sa ich ujma len prehĺbila. Žalobcovia sa tiež nestotožnili so s tvrdeniami žalovaného v rade 1/ o potrebe prihladiť na spoluzavinenie nebohého na škodovej udalosti.

18. Ďalšie podania strán sporu v rámci odvolacieho konania neboli stranami sporu produkované.

19. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania postupom podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie v prvej vete výroku v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil a v druhej vete výroku vo vzťahu k žalobkyniam v rade 2 a 3/ a ako aj v tretej vete výroku vo vzťahu k žalobcovi v rade 1/ o trovách konania podľa ust. § 388 CSP rozsudok okresného súdu zmenil spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

20. Odvolanie žalobcov v rade 1/ až 3/ proti prvej vete výroku napadnutého rozsudku, a tiež odvolanie žalobcu v rade 1/ proti druhej vete výroku napadnutého rozsudku, odvolanie žalobkyne v rade 2/ proti druhej vete výroku rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej súd žalobu žalobkyne v rade 3/ vo zvyšku zamietol, ako aj odvolanie žalobkyne v rade 3/ proti druhej vete výroku rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej súd žalobu žalobkyne v rade 2/ vo zvyšku zamietol, však odvolací súd podľa § 386 písm. b) CSP o d m i e t o l ako podané neoprávnenou osobou, a to z nasledovných dôvodov:

21. Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

22. Odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou (§ 386 písm. b) CSP).

23. Jednou z požiadaviek vyplývajúcich z definície právneho štátu je, aby rozhodnutie vydané v sporovom civilnom konaní bolo v súlade s právnymi predpismi a zabezpečovalo spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov sporových strán. Pre dosiahnutie tohto cieľa slúžia okrem iného opravné prostriedky, ktoré majú umožniť zmenu alebo zrušenie nesprávnych a nespravodlivých rozhodnutí súdov vydaných v nižšej inštancii. Riadnym opravným prostriedkom proti rozhodnutiu, ktoré doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť, je (okrem iného) odvolanie. Aby podané odvolanie vyvolalo zamýšľané právne následky, t. j. aby došlo k jeho vecnému prejednaniu odvolacím súdom, musí spĺňať všetky podmienky predpísané zákonom. Subjektívnou podmienkou prípustnosti odvolania je podanie odvolania osobou oprávnenou na jeho podanie.

24. K podaniu odvolania je procesne legitimovaná strana sporu. Sporovou stranou oprávnenou na podanie odvolania je tá, ktorej bola rozhodnutím súdu spôsobená určitá ujma, prípadne tá, ktorá bola v konaní nebola úspešná (§ 359 CSP), bez ohľadu na to, či ide o neúspech vo veci samej alebo o neúspech v procesných otázkach.

25. V prvej vete výroku napadnutého rozsudku súd prvej inštancie žalobe žalobcu v rade 1/ v plnom rozsahu vyhovel a zároveň čiastočne vyhovel žalobe žalobkyní v rade 2/ a 3/. V druhej vete výroku napadnutého rozsudku súd zamietol žalobu žalobkyní v rade 2/ a 3/ vo zvyšnej časti.

26. Zároveň je nutné dodať, že v prejednávanom prípade sa jedná o subjektívnu procesnú kumuláciu, keď na strane žalobcov/žalovaných vystupuje viacero subjektov. Táto existuje od začiatku konania, keďže žalobcovia podali na súd spoločnú žalobu. Žalobcovia však v tomto spore tvoria samostatné procesné spoločenstvo v zmysle ust. § 76 CSP, v ktorom ide o samostatné práva a povinnosti a každý koná sám za seba. Súd preto rozhoduje o každom nároku a povinnosti samostatne.

27. Prvou vetou výroku rozsudku súdu prvej inštancie teda nebola žalobcom v rade 1/ až 3/ spôsobená žiadna ujma, keďže súd v ňom rozhodoval o nároku žalobcu v rade 1/, pričom jeho návrhu v celom rozsahu vyhovel a súčasne týmto výrokom bolo čiastočne vyhovené i žalobe žalobkyní v rade 2/ a 3/. Rovnako žalobcovi v rade 1/ druhou vetou výroku napadnutého rozsudku nebola spôsobená žiadna

ujma, keďže súd v ňom rozhodoval/zamietol žalobu o časti nárokov žalobkýň v rade 2/ a 3/. Žalobkyni v rade 2/ druhou vetou výroku rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej súd žalobu žalobkyne v rade 3/ vo zvyšku zamietol, nebola spôsobená žiadna ujma, keďže súd v ňom rozhodoval žalobu o časti nároku žalobkyne v rade 3/. Žalobkyni v rade 3/ proti druhou vetou výroku rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej súd žalobu žalobkyne v rade 2/ vo zvyšku zamietol, tiež nebola spôsobená žiadna ujma, keďže súd v ňom rozhodoval žalobu o časti nároku žalobkyne v rade 2/.

28. Na základe uvedeného vyhodnotil odvolací súd odvolanie žalobcov v rade 1/ až 3/ voči vyššie uvedeným výrokom/prípadne jeho častiam napadnutého rozhodnutia okresného súdu špecifikovaným vo výroku tohto rozsudku ako odvolanie podané neoprávnenými osobami, v dôsledku čoho ich v zmysle § 386 písm. b) CSP o d m i e t o l , tak ako je uvedené vo výrokoch II., VI. a X. tohto rozhodnutia.

29. Vo vzťahu k zvyšnej časti napadnutého rozhodnutia, ktorá bola predmetom prieskumu odvolacím súdom, krajský súd vo všeobecnosti zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

30. V prejednávanej veci sa žalobcovia voči žalovaným domáhali priznania nemajetkovej ujmy vzniknutej neoprávneným zásahom do ich súkromia tým, že ich syn, resp. brat zomrel následkom dopravnej nehody, ktorú zavinil vodič H. B. pri plnení pracovných povinností pre žalovaného v rade 1/, pričom motorové vozidlo žalovaného v rade 1/ bolo v čase vzniku škodovej udalosti poistené u žalovaného v rade 2/, pričom vodič bol za toto protiprávne konanie právoplatne odsúdený v rámci trestného konania.

31. Odvolanie žalobkýň v rade 2/ a 3/ považoval odvolací súd za opodstatnené, pokiaľ išlo o výšku nemajetkovej ujmy u žalobkyne v rade 2/ v celom rozsahu a u žalobkyne v rade 3/ sčasti. Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil s názorom okresného súdu, pokiaľ bola konštatovaná existencia pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v rade 2/ v konaní.

32. Žalovaný v rade 2/ vo svojom opravnom prostriedku vzniesol námietku týkajúcu sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uplatneného žalobcami, konkrétne namietal príčinnú súvislosť medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcov pozostalých po poškodenom). S touto námietkou sa odvolací súd nestotožnil. Na doplnenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v otázku existencie nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovaným odvolací súd uvádza, že vo svetle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky ako najvyššej súdnej authority, vychádzajúc z rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 666/2016-36, III. ÚS 646/2015-30, je potrebné nároky žalobcov uplatnené v predmetnom konaní na náhradu nemajetkovej ujmy v otázke krytia povinným zmluvným poistením riešiť v súlade s komunitárnym právom. Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 666/2016-36 vyslovil, že ak slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone o PZP, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostal sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) do rozporu so zámerom tvorca únijnej právnej regulácie identifikovaného Súdnym dvorom EÚ. Záver o dostatku vecnej pasívnej legitímácie žalovaného v rade 2/ v predmetnom spore je udržateľný aj z pohľadu rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 646/2015-30, I. ÚS 206/2015, v ktorých ústavný súd jednoznačne konštatoval ústavnú udržateľnosť extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“ podľa zákona č. 381/2001 Z. z. s tým, že pokiaľ usmrtenie pri dopravnej nehode vyvolá občiansko-právnu zodpovednosť za škodu podľa § 444 Občianskeho zákonníka, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti, musí takáto ujma spadať pod poistné krytie z povinného zmluvného poistenia.

33. V prejednávanom spore nemožno opomenúť rozsudok Súdného dvora Európskej únie C-22/12 vo veci Haasová z 24. októbra 2013, v ktorom Súdný dvor EÚ vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983, zmenenej a

doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú), upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na závery uvedené v tomto rozsudku Súdneho dvora EÚ nadviazal Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31. júla 2017, publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 61/2018, kde vysvetlil, že „pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem „škoda“, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu. Najvyšší súd v tomto rozsudku vychádza z eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví upraveného v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu SR prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016, v zmysle ktorého „hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Na označené rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, Ústavného súdu SR, ako aj Najvyššieho súdu SR, nadviazali ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, a to sp. zn. 2Cdo 33/2017, 2Cdo 41/2018, 6Cdo 143/2017, 6Cdo 206/2017, 6Cdo 80/2018, 8Cdo 6/201, 8Cdo 177/2018 či 5Cdo/95/2017. Za ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR je tak potrebné považovať vyššie uvedený právny názor prijatý neskoršou judikatúrou Najvyššieho súdu SR, pričom je zrejmé, že právny názor vyplývajúci z neskoršej judikatúry najvyššieho súdu sa formoval na podklade rozhodnutia ESD a následne rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR. Žiada sa dodať, že po vydaní označených rozhodnutí je už aj judikatúra v otázke pasívnej legitímácie poisťovne v takýchto sporoch jednotná.

34. Žalovaný v rade 2/ prezentoval v rámci podaného odvolania právne závery vyplývajúce z viacerých rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, ktoré však časovo predchádzali zásadným rozhodnutiam vyšších súdnych autorít uvedených vyššie, z ktorých je zrejma aktuálne ustálená rozhodovacia prax súdov v danej problematike. Z tejto judikatúry vychádzali sudy prvej i druhej inštancie aj pri rozhodovaní tohto sporu. Identické námietky žalovaného v rade 2/ riešil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/174/2019.

35. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v otázke výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odvolaním napadli obe sporové strany.

36. Žalovaný v rade 2/ primárne poukázal na potrebu prihliadnutia na spoluzavinenie nebohého A. K. na vzniku dopravnej nehody.

37. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že obsah predloženého spisového materiálu tvorí aj pripojený spis Okresného súdu Ružomberok v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1T/4/2019, v ktorom konaní bol vodič H. B. uznaný za vinného a právoplatne odsúdený za to, že protiprávnym konaním spáchal prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, pri ktorom došlo k úmrtiu A. K. (syna resp. brata žalobcov v tomto sporovom konaní). Súčasťou uvedeného trestného spisu je aj znalecký posudok znalca z odboru cestná doprava č. 63/2018 a jeho doplnenie č. 1. Dipl. Ing. Martina Obtuloviča.

38. K záverom okresného súdu prezentovaným v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v bode 55. odvolací súd dopĺňa:

Spoluzavinenie poškodeného na vzniku dopravnej nehody 08.07.2018 odvolateľ videl v tom, že nebohý viedol motocykel nad limit maximálnej povolenej rýchlosti v úseku dopravnej nehody, ktorá skutočnosť

má vyplývať z vykonaného dôkazu - znaleckého posudku z trestného konania. V danej súvislosti je potrebné zdôrazniť, že tvrdenie o jazde nebohého rýchlosťou nad limit maximálnej povolenej rýchlosti, konkrétne rýchlosťou presahujúcou 100 km/h, tvrdil právoplatne odsúdený vinník dopravnej nehody - H. B., nejedná sa však o záver vyplývajúci z dotknutého znaleckého posudku. Súd prvej inštancie správne uviedol, že z odborného popisu nehodového deja uvedeného dotknutého znaleckého posudku je zrejmé, že stanoviť rýchlosť jazdy nebohého (motocyklistu) bolo vzhľadom na pole črepín a konečné polohy motocyklistu a motocykla obtiažne určiť, pričom znalec vychádzal z viacerých simulovaných analýz skutkového deja dopravnej nehody a záverom konštatoval, že technika jazdy motocyklistu bola z technického hľadiska správna a nebola príčinou vzniku kolíznej situácie. Rovnako z obsahu predloženého znaleckého posudku vyplýva teoretický záver znalca, podľa ktorého by v prípade jazdy motocyklistu povolenou rýchlosťou v danom úseku 90 km/h došlo k zrážke, keďže vodič motorového vozidla vytvoril vodičovi motocykla náhlu prekážku, z ktorého záveru vychádzal pri svojom rozhodovaní aj okresný súd. Z uvedeného dôvodu nemalo význam bližšie sa zaoberať tvrdeniami žalovaného v rade 2/ o potrebe zohľadnenia spoluzavinenia nebohého na dopravnej nehode, keďže jeho spoluzavinenie nebolo v tomto konaní preukázané.

39. Zároveň odvolací súd dodáva, že čiastočne dôvodná je odvolacia argumentácia žalovaného v rade 2/ smerujúca k nejednoznačnosti záverov súdu prvej inštancie uvedených v odseku 55. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Posledná veta uvedeného odseku („Samotné spoluzavinenie nebohého preto podľa názoru súdu neprispelo k následku dopravnej nehody“) nekorešponduje nielen s predchádzajúcimi úvahami prvoinštančného súdu vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania, ale ani zo skutočnosťami vyplývajúcimi z predloženého spisového materiálu, v rámci ktorého absentuje podklad pre možné konštatovanie spoluzavinenia nebohého na vzniku škodovej udalosti. Toto pochybenie súdu prvej inštancie však odvolací súd nepovažoval za tak závažné, pre ktoré by bolo potrebné napadnutý rozsudok v rámci odvolacieho konania zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, obzvlášť v situácii, keď uvedený rozpor v odôvodnení napadnutého rozsudku bol vyriešený v rámci odvolacieho konania.

40. Z rovnakého dôvodu nepovažoval odvolací súd za nevyhnutné zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu uvádzaného žalovaným v rade 2/ v podanom odvolaní, podľa ktorého je napadnuté rozhodnutie nejednoznačné v odseku 54. jeho odôvodnenia. Problematickou je v tomto prípade veta súdu prvej inštancie: „Pokiaľ sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy u žalobcov v 2. a 3. rade, žalobcovia v 2. a 3. rade neboli v konaní vypočutí, tým pádom neunesli dôkazné bremeno a neuviedli, akým spôsobom sa ich dotkla smrť syna a brata, okrem skutočností, ktoré popísal ich právny zástupca v žalobe“. Aj keď veta uvedená súdom prvej inštancie môže v jej časti nabádať k výkladu o neunesení dôkazného bremena žalobcami, takýto formalistický výklad podľa názoru odvolacieho súdu neobstojí. Z popísanej vety je zrejmá úvaha súdu prvej inštancie v tom zmysle, že žalobcovia okrem tvrdení uvádzaných v rámci podanej žaloby žiadnym iným spôsobom nepreukázali dopad smrti nebohého A. K. na ich osobnostné práva. Nejedná sa teda o záver súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena v konaní, ale o jeho limitáciu „len“ na tvrdenia žalobcov v rade 2/ a 3/ vyplývajúce z podanej žaloby.

41. S prihliadnutím na vyššie uvedené dôvody odvolací súd vyhodnotil odvolaciu argumentáciu žalovaného v rade 2/ ako nedôvodnú a vo vete prvej výrok napadnutého rozsudku okresného súdu vo vzťahu k žalobcovi v rade 1/ ako vecne správny potvrdil.

42. Odvolací súd sa ďalej zaoberal odvolacou argumentáciou žalujúcej sporovej strany týkajúcou sa výšky priznanej nemajetkovej ujmy žalobkyniam v rade 2/ a 3/, pričom dospel k záveru o jej dôvodnosti.

43. I keď jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 Občianskeho zákonníka (život, zdravie, súkromie, rodinný život a pod.) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do týchto práv. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť, a to spôsobom, ktorý uvádza zákon - vždy s prihliadnutím na individuálne okolnosti charakterizujúce závažnosť vzniknutej ujmy a na jedinečnú povahu okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výšku peňažného zadost'učinenia titulom vzniknutej nemajetkovej ujmy určuje súd na základe voľnej úvahy, pri ktorej za rozhodujúce hmotné právo považuje intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov

vzniknutých dotknutým osobám (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka - závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo). Úvaha súdu sa pritom musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská a uplatnenie voľnej úvahy sa nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole (bližšie napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veciach sp. zn. 3Cdo 18/2016, sp. zn. 7 Cdo 180/2012 a iné).

44. Pri stanovení peňažného zadosťučinenia platí v európskom deliktuálnom práve zásada, že v prípade objektívne podobných ujmy by sa mali priznávať porovnateľné sumy, keďže priznanie diametrálne odlišných výšok odškodnenia v skutkovo a právne podobných prípadoch je nielen prejavom sudcovskej svojvôle, ale i porušením práva poškodeného (príp. škodcu) na spravodlivý súdny proces.

45. Nebohý A. K., ktorý v dôsledku dopravnej nehody (škodovej udalosti) spôsobenej vodičom H. B. prišiel o život, bol synom žalobcov v rade 1/ a 2/ a bratom žalobkyne v rade 3/. Žalobcovia v podanej žalobe, a následne žalobca v rade 1/ aj v rámci konania na pojednávaní vo svojej výpovedi deklarovali existenciu silného rodinného vzťahu a funkčných väzieb vytvorených medzi jej jednotlivými členmi. Nebohý žil spolu so svojimi rodičmi a sestrou v spoločnej domácnosti, mali spoločné záujmy (šport, rekreácia), pričom svojim rodičom vypomáhal s podnikaním v oblasti prenájmu zrubov. O intenzite spoločných aktivít v uvedenej oblasti a rovnako aj o zásahu do života žalobcov svedčí aj skutočnosť, že žalobcovia po smrti svojho syna drevené zruby predali, keďže sa o ne staral prevažne nebohý. Z tvrdení produkovaných žalobcami, ktoré v rámci konania neboli medzi stranami sporné, ďalej vyplynula aj skutočnosť o športovej aktivite nebohého A., ktorý hral profesionálne hokej, pričom sa jednalo o pomerne silnú spoločnú záľubu celej rodiny, najmä žalobcu v rade 1/ (otec nebohého). Nebohý A. K. mal v čase blízkom po dopravnej nehode nastúpiť ako hráč do profesionálneho hokejového tímu, s ktorou udalosťou v živote syna/brata sú vo fungujúcej rodine objektívne spojené silné priaznivé emócie či pocit hrdosti. Za objektívne vzniknutý stav možno v danom prípade považovať aj žalobcami tvrdenú výrazne zhoršenú situáciu v ich spoločenských interakciách nielen medzi sebou, ale aj smerom voči iným osobám, čo je v prípade náhlej straty mladého, perspektívneho syna/brata pochopiteľné. Pretrvávajúce silné citové rozrušenie a zásah do života žalobcov možno vnímať aj v popise nepríjemných pocitov pri pravidelnom prechode/prejazde cez miesto dopravnej nehody, či tvrdenia otca nebohého o rezignácii na spoločné športové aktivity. Rovnako pochopiteľné sú i tvrdenia sestry nebohého (žalobkyne v rade 3/) o dopade jeho smrti na jej sústredenie v škole či jej spoločenský život. V rámci konania dokonca nebol žalujúcou sporovou stranou navrhnutý výsluch matky a sestry nebohého, práve z dôvodu silného citového rozrušenia, ktoré v nich popis dotknutých udalostí a celkový dopad smrti nebohého A. K. stále vyvolávajú. Tieto ch skutkové tvrdenia však žalovanou sporovou stranou neboli popreté.

46. Odvolací súd pri preskúmaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy poskytnutej pozostalým (žalobcom) vychádzal nielen zo zisteného skutkového stavu, ale aj z rozhodovaní súdov v obdobných sporoch. Konkrétne z konaní vedených na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 8Co/264/2013, sp. zn. 7Co/578/2014, sp. zn. 6Co184/2019 či z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave vo veci sp. zn. 11Co/90/2010 mal zistenú ako primeranú náhradu nemajetkovej ujmy pri strate najbližšieho príbuzného v obdobných prípadoch priznanie nemajetkovej ujmy v rozsahu 7.500,00 eur až 23.000,00 eur. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že obdobnosť prípadov je daná primárne existenciu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou blízkej osoby, pričom každé z uvedených konaní bolo svojimi konkrétnymi skutkovými okolnosťami špecifické. Popisom skutkových okolností najbližšie sa javí rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/90/2010 zo dňa 16.03.2011, ktorým bola žalobcom v rade 1/ a 2/ ako pozostalým rodičom po ich dcére, ktorá bola usmrtená pri dopravnej nehode spôsobenej nedbanlivým protiprávnym konaním vodiča motorového vozidla, ktorý sa nevenoval plne vedeniu vozidla a náležite nesledoval situáciu v cestnej premávke, v dôsledku čoho si nevyšimol chodkyňu prechádzajúcu po prechode pre chodcov a ľavou prednou stranou vozidla do nej narazil, následkom čoho na následky zranení z tejto dopravnej nehody zomrela, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému vo výške 15.000,00 eur. Krajský súd v Trnave pri svojom rozhodnutí vychádzal z toho, že v konaní bolo jednoznačne preukázané, že usmrtená dcéra žila v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, o ktorých sa starala a na ktorej starostlivosť sa žalobcovia do budúca spoliehali. Navyiac od uvedeného konania, v tomto sporovom konaní bola zistená aj zaangažovanosť nebohého nielen v pomoci so starostlivosťou o domácnosť, ale aktívne sa podieľal aj na rodinnom podnikaní, t. j. v prenájme drevených zrubov, ktorú aktivitu boli žalobcovia po smrti svojho syna nútení z dôvodu absencie jeho pomoci prestať vykonávať a drevené zruby predali. Nad rámec klasických rodinných voľnočasových aktivít možno vnímať aj športové zameranie rodiny (hlavne otca) a s tým spojené „zžitie“ s aktívnou

kariérou nebohého, ktorá mala pokračovať hraním hokeja za profesionálny športový klub pôsobiaci v najvyššej hokejovej lige. Je zrejmé, že žalobkyňa v rade 2/ - matka nebohého, ktorá ho porodila a od malička vychovávala, sprevádzala jeho kroky v detstve, dospievaní i dospelosti (chodili napr. spolu pravidelne na obedy), prežívala smrť syna nemenej intenzívne ako jeho druhý rodič - otec. Spoločne so synom zdieľala jeho starosti i radosti. Len preto, že sa žalobkyňa v rade 2/ nezúčastnila pojednávania, ktoré by ju traumatizovalo a opäť vracalo ku tragickej strate milovaného syna a neronila slzy na pojednávaní, nemožno povedať, že by neuniesla dôkazné bremeno v spore, alebo že strata syna má pre ňu menšiu hodnotu, ako je tomu u otca. V danom prípade vzťah rodič - dieťa sa už nemohol rozvíjať v dôsledku tragickeho odchodu syna ďalej a došlo tak prakticky zo dňa na deň k pretrhnutiu väzby rodiča s dieťaťom. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že obidvaja rodičia žili v spoločnej domácnosti so synom A., a teda boli súčasťou aktívne fungujúceho rodinného spoločenstva. Rovnako sestra nebohého, bola A. vekovo blízka a od malička zdieľala s ním spoločné zážitky v harmonickom rodinnom prostredí vytvorenom rodičmi. V čase smrti brata však už študovala na vysokej škole v Karvinej a ich kontakty už neboli také intenzívne ako v čase, keď žili v spoločnej domácnosti. To však nevylučuje, že sa strata súrodenca jej zmenila život. Preto rovnako neúčasť žalovanej v rade 3/ na pojednávaní, ktoré by ju rovnako ako každého člena rodiny traumatizovalo a opäť vracalo ku tragickej smrti brata, sama o sebe nemôže viesť k záveru, že neuniesla dôkazné bremeno v spore. Strata blízkej osoby je stav, ktorý sa nedá nijakým spôsobom reparovať. Prázdne miesto pri stole zostane navždy. Samotné prejednanie skutku vinníka dopravnej nehody v trestnom konaní, jeho ospravedlnenie poškodeným a potrestanie pri takom zásahu do súkromia dotknutých členov rodiny preto rozhodne nepostačujú.

47. Odvolací súd sa v tomto prípade nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý pristúpil k priznaniu nižšieho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov v rade 2/ a 3/ z dôvodu, že v konaní neboli vypočutí, nepreukázali žiadne listinné dôkazy o zdravotnom stave a nevyjadrili sa k ujme, ktorú utrpeli. Tak, ako uviedol odvolací súd už v predchádzajúcej časti tohto rozhodnutia, neobstojí záver súdu o neunesení dôkazného bremena zo strany žalobcov v rade 2/ a 3/ v kontexte vykonaného dokazovania. Súd prvej inštancie mal pri svojom rozhodovaní k dispozícii popis skutkových okolností produkovaný žalobkyňami v rade 2/ a 3/, pričom tieto neboli žalovanou sporovou stranou rozporované. Z obsahu podanej žaloby je zrejmý závažný rozsah dopadu smrti nebohého A. K. na žalobkyne v rade 2/ a 3/, pričom len skutočnosť, že tieto neboli v konaní vypočuté, sama o sebe nemôže zakladať záver o nepreukázaní existencie danej ujmy, či jej výšky. Odvolací súd akceptuje argumentáciu žalobkyň v rade 2/ a 3/, ktoré v konaní nemienili byť vypočuté z dôvodu obavy o rozšírenie svojej psychickej traumy, pričom nimi popísaný stav v podanej žalobe tvorí dostatočný podklad pre rozhodnutie súdu o uplatnenom nároku. Napokon obidve žalobkyne boli v konaní zastúpené advokátom.

48. Z uvedených dôvodov, v situácii, keď smrť nebohého A. K., bez jeho spoluúčasti na zavinení dopravnej nehody, a zároveň pri preukázaní existencie výraznej ujmy na osobnostných právach žalobcov, pristúpil odvolací súd k modifikácii rozhodnutia súdu prvej inštancie v jeho druhej vete výroku postupom podľa § 388 CSP tým spôsobom, že žalobkyne v rade 2/ (matke nebohého) priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,00 eur a žalobkyne v rade 3/ (sestre nebohého) sumu 5.000,00 eur a vo zvyšnej časti žalobu žalobkyne v rade 3/ zamietol. Spolu tak žalobkyne v rade 2/ súd v tomto spore priznal náhradu nemajetkovej ujmy peniazoch v sume 20.000,00 eur a žalobkyne v rade 3/ sumu 10.000,00 eur.

49. Len pre úplnosť odvolací súd dodáva, že správna je i argumentácia okresného súdu v bode 56. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Občiansky zákonník totiž stanovuje solidaritu ako princíp iba pre nároky na náhradu škody a nevzťahuje sa na nároky na poistné plnenie, pre ktoré solidarita nie je stanovená ani iným právnym predpisom. Pasívna solidarita škodcu a poisťovateľa je preto vylúčená. O založení procesného spoločenstva žalovaných medzi solidárnymi dlžníkmi (žalovanými) rozhoduje výlučne vôľa veriteľa (žalobcu), pôjde teda o tzv. dobrovoľné spoločenstvo, z čoho vyplýva záver o samostatnosti subjektívnej kumulácie (§ 76 CSP).

50. Odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozsudok okresného súdu v jeho tretej vete, v časti, v ktorej súd prvej inštancie nepriznal žalobcovi v rade 1/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania, a to s poukazom na ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP a jeho plný úspech v spore v tomto štádiu konania.

51. Vo vzťahu k žalobcovi v rade 1/ krajský súd rozhodol osobitným výrokom o trovách o trovách odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol úspešný žalobca v rade 1/, keďže odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k jeho osobe potvrdil. Odvolanie

žalobcu v rade 1/ proti prvým dvom výrokom napadnutého rozsudku krajský súd odmietol, pričom odmietnutie odvolania je všeobecne po procesnej stránke považované za jeho neúspech, z ktorého dôvodu podľa § 256 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania prináleží strane sporu, ktorá odvolanie nepodala. Rozsudok súdu prvej inštancie bol však na základe odvolania žalovaného v rade 2/ odvolacím súdom preskúmaný v celom rozsahu. Procesný výsledok odvolacieho konania tak svedčí v prospech žalobcu v rade 1/, ktorý bol úspešný tak v merite veci, ako aj v časti jeho odvolania proti výroku o trovách prvoinštančného konania, a preto mu patrí náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. O výške trov odvolacieho konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

52. Vo vzťahu k žalobkyniam v rade 2/ a 3/ rozhodol krajský súd o trovách tohto konania (prvoinštančného i odvolacieho) podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP s použitím § 396 ods. 1 a 2 CSP tak, že priznal žalobkyniam v rade 2/ a / každej osobitne ako úspešnej procesnej strane v spore nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % proti žalovaným, ktorí v tomto spore úspech nemali. Obidvom žalobkyniam odvolací súd priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, i keď žalobkyni v rade 3/ nepriznal plnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške uplatnenej žalobou. Primárnou okolnosťou v súdnej veci bolo podľa odvolacieho súdu konštatovanie existencie zásahu do práva na ochranu osobnosti (k čomu v posudzovanej veci nepochybne došlo). Táto skutočnosť predstavuje/ znamená kvalifikovaný/plný procesný úspech žalobkyne v rade 3/, (ako aj ostatných žalobcov) takomto type konania. Pre odmietnutie odvolania žalobkýň v rade 2/ a 3/ v časti platí argumentácia odvolacieho súdu uvedená vyššie (pozri bod 51. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Aj vo vzťahu k žalobkyniam v rade 2/ a 3/ totiž platí, že rozsudok súdu prvej inštancie bol na základe odvolania žalovaného v rade 2/ odvolacím súdom preskúmaný v celom rozsahu. Procesný výsledok odvolacieho konania tak svedčí v prospech žalobkýň v rade 2/ a 3/, ktoré boli úspešné tak v merite veci, ako aj v časti ich odvolania proti výroku o trovách prvoinštančného konania, a preto im (každej osobitne) patrí náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

53. V danej súvislosti odvolací súd poukazuje na argumentáciu Ústavného súdu Slovenskej republiky v náleze č. III. ÚS 475/2018 zo 4. februára 2021:

„Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že každá právna norma má svoj účel a zmysel, ktorého rekonštrukcia je vždy spätá s celou radou neistôt. Zmysel a účel možno nepochybne abstrahovať aj z autentických dokumentov vypovedajúcich o vôli a zámeroch zákonodarcu, medzi ktoré nepochybne patrí aj dôvodová správa.

Z príslušnej časti dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku vyplýva, že súd môže „priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti - určenie, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania, a povinnosť žalovaného sa ospravedlniť priznané boli, avšak náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola priznaná v požadovanej výške.“.

Z citovanej časti dôvodovej správy vyplýva, že zmyslom novej právnej úpravy nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepcne odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ako to explikoval krajský súd v napadnutom rozhodnutí v podobe jeho kategorického vylúčenia. V tejto súvislosti je však relevantné jednak to, že dôvodová správa nezodpovedá výslovnému zneniu § 255 CSP, a jednak to, že ani samotná dôvodová správa nepočíta s povinnosťou všeobecného súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy za akýchkoľvek okolností postupovať spôsobom, aký navrhuje sťažovateľ (obdobne IV. ÚS 652/2018).

Z už citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku vyplýva, že kritériom na priznanie nároku na náhradu trov konania je miera úspechu vo veci, ktorá sa zisťuje u žalobcu, ako aj u žalovaného. Miera úspechu vo veci vo všeobecnosti závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej. Z dispozície citovaného § 255 ods. 2 CSP ďalej vyplýva, že čiastočný úspech vo veci sa môže v rozhodnutí o trovách konania prejaviť dvoma spôsobmi, a to tak, že súd (i) náhradu trov konania pomerne rozdelí alebo (ii) náhradu trov konania neprizná žiadnej zo strán. Pravidlo vyplývajúce z § 142 ods. 3 OSP (náhradu trov konania v plnom rozsahu môže súd priznať tomu účastníkovi, ktorý mal neúspech len v nepatrnej časti, alebo v prípade, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu) nie je súčasťou normatívneho textu vyplývajúceho z § 255 CSP. Vo vzťahu k pravidlu vyplývajúcemu z § 142 ods. 3 OSP je potrebné uviesť, že toto pravidlo predstavovalo výnimku zo zásady pre rozhodovanie o

náhrade trov konania pri čiastočnom úspechu vo veci (§ 142 ods. 2 OSP). Aplikácia označenej výnimky (plná náhrada trov konania) však ani za účinnosti právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku neprichádzala do úvahy vždy, ale iba v prípade, ak sa neúspech prejavil iba vo výške plnenia za predpokladu, že účastník konania na začiatku sporu túto výšku plnenia presne nepoznal a ani presne poznať nemohol (IV. ÚS 652/2018).

Právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa podľa doterajšej úpravy v Občianskeho súdneho poriadku, ako aj podľa novej úpravy účinnej od 1. júla 2017 v Civilnom sporovom poriadku spravuje zásadou úspechu v konaní/spore. Z porovnania doterajšej a novej právnej úpravy vyplýva, že Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy (I. ÚS 56/2017).

Z publikácie Civilný sporový poriadok od autorov Števčeka, Ficovej, Baricovej, Mesiarkinovej, Bajánkovej, Tomašoviča a kol. vydané v nakladateľstve C. H. Beck v roku 2016 zo strán 926 a 927 vyplýva: «Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (k tomu napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 142/2014). Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Nepatrný neúspech Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Napríklad pri sporoch o ochranu osobnosti býva pravidlom, že si žalobca svoju nemajetkovú ujmu ocení spravidla vyššie, ako na koľko mu ju odhadne súd podľa výsledkov vykonaného dokazovania. Nebolo by však celkom spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri k tomu napr. nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom (prípadne aj viacerými znalcami) môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je zrejme primárnym fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, predovšetkým poukazujúc na znenie príslušnej časti dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku a na závery uvedené v citovaných rozhodnutiach ústavného súdu (I. ÚS 56/2017, IV. ÚS 652/2018) a v publikovanej odbornej literatúre, možno konštatovať, že vec sťažovateľa je prípadom, keď výška plnenia (náhrada nemajetkovej ujmy) bola závislá od úvahy súdu, a teda prípadom odôvodňujúcim osobitné posudzovanie úspechu a neúspechu v konaní s dôsledkami na rozhodovanie o trovách konania. Z uvedeného teda vyplýva, že zmyslom novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 OSP.“

54. O výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným rozhodnutím súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

55. S poukazom na ust. § 232 ods. 3 veta druhá CSP odvolací súd predĺžil žalovaným lehotu určenú na plnenie dlhšiu ako 3 dni od právoplatnosti rozsudku. Prihliadol na osobné a majetkové pomery sporových strán, výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovanej sporovej strany a konštatoval, že v danom prípade doba 30 dní na zaplatenie prisúdenej sumy s príslušenstvom nepredstavuje neúmerne zvýhodnenie dlžníka na úkor veriteľov, a ani neprimerane nezasiahne do majetkových pomerov veriteľov.

56. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).